

Caietele
Memorialului Aiud

Caietele
Memorialului Aiud

Editori
Pr. Oliviu Botoi
Dragoș Ursu

Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte IRINEU,
Arhiepiscop al Alba Iuliei

Ediție
REÎNTREGIREA
Alba Iulia, 2019

Tehnoredactare și copertă: Andrei Motora

Corectură: Pr. Nicolae Aloman, Andrei Motora

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Caietele Memorialului Aiud : ed.: pr. Oliviu Botoi, Dragoș Ursu ;
tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte
Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei. - Alba Iulia : Reîntregirea,
2019

ISBN 978-606-509-415-4

I. Botoi, Oliviu (ed.)

II. Ursu, Dragoș (ed.)

Cuvânt înainte

Mântuitorul nostru Iisus Hristos, încă de la începutul activității Sale de propovăduire, în Predica de pe Munte, anunța răsplata veșnică pentru cei care vor suferi pentru credința lor în Dumnezeu: „Fericiți veți fi când din pricina Mea vă vor ocări și vă vor prigoni și, mințind, vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră” (Matei 5, 11). Cu toate provocările și obstacolele venite din partea regimurilor politice persecutoare, primii creștini au mărturisit, chiar cu prețul vieții, credința în Hristos, preferând moartea în locul apostaziei.

De-a lungul timpului, mucenicii au fost purtătorii de biruință ai Bisericii lui Hristos. Sângele lor a rodit peste veacuri, alți creștini luând drept pildă viețuirea lor, fiind pregătiți să-și jertfească viața pentru Evanghelia cea mântuitoare. Încercările închisorilor comuniste oglindesc deplin martiriul creștinilor din epoca primară a Bisericii. Politeismul păgân al prigonitorilor se transformă, peste secole, în comunismul ateu, catacombele romane devin celule reci de închisoare, în timp ce veșmintele mucenicilor devin zeghe de deținut, iar Dumnezeu este colegul de celulă al celor supuși caznelor.

În închisoare s-au petrecut mari prefaceri: pentru unii din cei închiși, torturile, foametea, izolarea sau frigul au făcut din înlănțuiți robi ai lui Hristos și biruitori ai prigonitorilor cei fără de Dumnezeu. Oameni necredincioși au devenit credincioși, iar unii dintre oa-

menii credincioși s-au îndreptat spre sfințenie. Aceștia și-au transfigurat suferința într-un drum al mântuirii, asemenea mult-pătimitorilor mucenici. În ciuda chinurilor dureroase și a caznelor groaznice, adesea dezumanizante, ei „priveau la bunătățile cele viitoare și aveau ochii ațintiți la Împărțitorul de răsplăți”, precum afirma Sfântul Ioan Gură de Aur.

La Aiud ne întâlnim mereu cu mucenicii, întâlnire la care ei nu-și etalează suferința, ci oferă dragostea lor nețărmurită, ce se răsfrânge asupra pelerinilor care vin aici pentru a le aduce un pios omagiu și al căror număr crește de la an la an. Atunci când mulțimea necazurilor și noianul grijilor lumești îi copleșesc, creștinii de astăzi se desfată aici, bucurându-se de adierea duhovnicească și de prezența luminoasă și dătătoare de speranță a sfinților mărturisitori.

Simțindu-i aproape, înțelegem că pătimitorii de la Aiud, prin modelul viețuirii lor, sunt gardieni ai „unității Duhului” (cf. Efeseni 4, 3), păzind neștirbită strânsa legătură a iubirii dintre ei și credincioșii din contemporaneitate. Acești pătimitori se bucură acum de dumnezeiasca vedere a slavei Preasfintei Treimi, dar sunt și împreună cu noi, oasele multora dintre ei aflându-se sub picioarele noastre și făcând din acest loc „Antimisul Neamului românesc”.

Pe oasele și craniile descoperite la Râpa Robilor, se văd „semnele cuielor” (cf. Ioan 20, 25), adică urmele chinurilor groaznice la care cei întemnițați au fost supuși. Înțelegând că martirajul contemporan n-a fost deloc mai prejos de martirajul primilor creștini, putem afirma împreună cu Sfântul Simeon Noul Teolog: „Sfinții

și a le face cunoscute viața și faptele lor. În acest fel, ei pot deveni modele vii și demne de urmat pentru toți creștinii contemporani care sunt chemați să mărturisească credința în Dumnezeu Cel viu, într-o societate tot mai degradată din punct de vedere moral și tot mai confuză din punct de vedere identitar.

Ne exprimăm speranța că, prin organizarea acestor simpozioane de martirologie, noi cultivăm cu recunoștință memoria bravilor eroi ai neamului și luptători pentru credință. Publicarea comunicărilor și a studiilor prezentate în cadrul edițiilor Simpozionului de Martirologie oferă publicului larg posibilitatea de a se îmbogăți în cunoștințe privind martiriul din perioada comunistă și lupta grea dusă de cei persecutați de regimul comunist ateu. Îi felicităm pe toți participanții la această manifestare științifică și duhovnicească, le mulțumim pentru truda lor de cercetare și scoatere la lumină a unor informații prețioase și îi îndemnăm să continue, alături de noi, misiunea de promotori ai memoriei celor care au suferit pentru cauze nobile, în tulburătoarea perioadă a comunismului din România.

† IRINEU
Arhiepiscop al Alba Iuliei

Portretul prigonitorului

Sorin Lavric

Încercând să prezint succint portretul prigonitorului, să nu credeți că vorbesc la trecut despre niște chipuri sinistre trăitoare în deceniile cinci și șase ale secolului trecut și că astăzi un asemenea portret n-ar mai avea valabilitate și n-ar mai fi actual, căci atunci toate cuvintele mele ar fi de prisos, ar fi inutile, v-aș vorbi despre ceva redus sau ceva depășit de care am scăpat în sfârșit sau despre ceva ce nu ar mai apărea, dar, de fapt, portretul acesta al prigonitorului este o posibilitate de care ne izbim și, în situația în care cadrul juridic din țara aceasta merge pe făgașul pe care mulți dintre noi îl intuim, atunci vom avea din nou de a face, în carne și oase, cu prigonitori.

Cum arată prigonitorul din punct de vedere strict abstract (nu vorbesc aici de ideologie, de etnie, de vârstă sau de alte categorisiri temporale)? Prigonitor înseamnă persecutor, iar persecutorul, etimologic vorbind, este omul care pășește pe altceva. Un cercetător care studiază opere este un persecutor pentru că merge pe urmele aceluia autor. Deosebirea dintre un exeget și un persecutor propriu-zis este că persecutorul merge pe urmele cuiva pe care vrea să-l condamne, să-l stigmatizeze și să-i facă rău; persecutorul este omul de temut, persecutorul este cel care vrea să-și preschimbe victima într-un condamnat obligatoriu și pentru acest lu-

Cuprins

• <i>Cuvânt înainte</i>	5
Sorin Lavric	
<i>Portretul prigonitorului</i>	9
Dan Puric	
<i>Portretul prigonitului</i>	13
Radu Preda	
<i>Victimele totalitarismului comunist.</i> <i>Un bilanț de etapă</i>	25
Adrian Nicolae Petcu	
<i>Spiritualitate creștină versus legionarism</i> <i>în detenția comunistă.</i> <i>Duhovnicii de la Târgu Ocna</i>	33
Răzvan Codrescu	
<i>Mucenicia Părintelui Calciu:</i> <i>Treptele mărturisirii</i>	71
Marius Vasileanu	
<i>Părintele ieroschimonah Daniil Sandu Tudor,</i> <i>între legende și adevăr</i>	103
Claudiu Târziu	
<i>Terorism și sfințenie</i> <i>în România ultimului secol</i>	129
Pr. Vasile Cojocar	
<i>Preoții basarabeni martirizați de armata</i> <i>sovietică în perioada anilor 1940-1941.</i> <i>Studiu arhivistic</i>	135

Pr. Alin Albu	
Comisiile de epurare din 1944-1945:	
Cazul Baba	155
Daniel Hinshaw	
Crucificarea și schingiuirea lui Dumnezeu	165
Alin Mureșan	
Gulagul românesc în cifre	171
George Ardeleanu	
Don Quijote: o problemă de etică.	
Reprezentări în literatura	
Gulagului românesc	177
Andrei Dîrlău	
Corectitudinea Politică – noua utopie.....	195
Dragoș Ursu	
Memoria(lizarea) ca vector de asumare	
a victimelor comunismului.	
Studiu de caz: Râpa robilor de la Aiud.....	207
Ioana-Zoia Ursu	
Închisorile lui Mircea Vulcănescu	227
Alina Urs	
Ioan Ianolide. Portret de martir.....	253
Ana Maria Munteanu	
Chipul iconic al mărturisorului:	
Valeriu Gafencu.....	257